

stat, à naturâ eo pacto unitis, ut nulla Elementorum vi, nullâque aliâ re sub lunari, unico suo corrosivo proprio excepto, destrui, & separari possit. Ideo etiam nullos ignis impetus & cruciatus extimescit, & in omnibus experimentis, & inquisitionibus, quæ perfectionem ipsius explorandi causâ instituuntur, abundè satisfaciunt. Perfectionem hanc habet à Natura plurimorum annorum serie ab ipso combustibile Sulphur separante, quam Ars superat, brevissimo tempore, respectu tam longi spatii, Materiam Metallicam supra Vulgare Aurum adeo exaltans, ut Imperfectiora Metalla quasi in momento ad Auri perfectionem deducat, quò Natura non nisi longissimo tempore pervenire potest. Materiam illam Metallicam ad perfectionem tincturæ promovendam an Aurum suppeditare queat, videamus. Quando Philosophi de Auro fermocinantur, dispiciendum erit, de quo loquantur; Duplex enim ipis est, Vulgare & Philosophicum. Illud ab arte remouetur, & hoc ad illam admittitur, estque nihil aliud nisi Sulphur Philosophicum. *Aurum suo singulari modo ex sua Matre Argento vivo produciuntur, accedente Patre Sulphure non communi comburenti & combustibili, sed fixo, de optimâ Argenti Vivi parte incombustibili. Que Mater cum sit in Mercurio communi, & in omnibus Metallis imperfectis, Pater saltem inquirendus erit in suis principijs ubique lateat. Mich. Mayerus Symbol. Aureæ Mensæ lib. 7. pag. 336, 337.* Aurum, Argentum, & Argentum Vivum, vulgaria Metalla, secundum omnes Philosophos non sunt ad Conjunctionem Philosophicam utilia, nisi præparatione fiant pura & homogenea, ut corporibus cum heterogeneis rebus commixtis perfectionem, quam ante præparationem non habuerunt, largiri queant. Hinc illa Vulgaria mortua, & hæc Philosophica & viva dicuntur. De Auri nugatoriis augmentationibus multa hic verba facere operæpretium non est, licet eas miris jactationibus Cinifiones illi nugaces, Auri aucupio intenti, & alios argento suo emungentes deprædicent. Aurum siquidem adeo arctè per sui Mercurii & Sulphuris coagulationem, & unionem conclusum, & coarctatum est, ut omnes ejusmodi Hominum Nequam deceptorios & fallaces conatus susque deque habeat. Philosophicè referatur, & in arcana Medica mutatum quid præstare valeat, unusquisque excellentiam ejus contemplanis facili conjecturâ providere poterit. Non referatur, ac ideo in forma sua Metallica manens profectò parum aut nihil efficiet, quæcunque etiam speciem mentiat, & quocunque pallio in scenam prodeat. Solis Planetæ, & hujus Metallii cognominis, ut & cæterarum hujus Universi creaturarum, ac reliquarum partium Solarium Harmonia & Sympathia est celebris, de qua suo loco agemus. Sic Terreni Globi superficiem percurramus, ac ditissimam Plutonis aulam superficiem dictæ proximam perlustravimus. Ipsius Globi totum corpus jam inspicimus, & tam intus quam extra pervestigabimus.

Globus Terrenus.

& partim aquarum colluvie tectus, partim supra aquam eminens, convexitate sphericâ, ob eminentes & subsidentes passim partes inæquali, in oculos incurrit. Rotunditatem hanc Sphæricam plura argumenta demonstrant. I. In Eclipsibus Lunaribus Terra conicam umbram undique superficie rotundæ oblongæ inclusam projicit, quod Sphære proprium est. II. Omnes lineæ à centro Terræ ad superficiem æqualiter sumptam ductæ sunt æquales, quod Sphære & Circulo convenit. III. Centrum Aquæ & Terræ unum & idem esse, & utramque magnitudinis & gravitatis centrum idem habere peregrinationes per maria & terras infinitæ docent, & plures rationes ostendunt. IV. Uni & eidem arcui cœlesti tantum spatii in Mari, quantum in Terrâ respondet, ut experientia testatur. Cœlum enim in tot gradus, in quot globus terrestris, distribuitur. V. Ubique in terra, & in Mari Horizon ex omnibus Mundi plagis circulari rotunditate in aspectum cadit. VI. Oculis & experientia, multæque aliæ rationes remouent figurarum reliquias. 1. Planam, & latam Empedoclis, & Anaximenis; 2. Trigonam; 3. Kvōoediv, sive Cubicam, & Tetragonam Platonis; 4. Πνευμαοεδiv, sive pyramidalem; 5. Τυμπανοειδiv, sive tympano similem Lenciippi; 6. Σφαροειδiv, sive sphaeræ similem Heracliti; 7. Κυλινδρoειδiv, sive cylindrum referentem Anaximandri; 8. Cavam, & rotundam, ne aqua effluat, Democriti; 9. Infernâ parte infinitam, radicibus crassitudine submissa Xenophanis; 10. Hexagonam; 11. Multilateram Octaedri, icosaedri, vel alicujus corporum irregularium; 12. Ovalem, aut quæcunque aliam figuram. VII. Longitudo Terræ ab Ortum in Occasum, & vice versa est rotunda, & sphericâ, ut patet ex Ortum & Occasum Solis, Lunæ, & cæterorum Syderum, ut & Eclipsibus, variisque stellarum aspectibus. Sic etiam Latitudinem inter utrumque Polum Arcticum & Antarcticum se habere liquet ex stellis variis, quæ in his regionibus cernuntur, in aliis videri nequeunt. Stellas, quæ ad Polum Borealem semper conspiciuntur, ii ex conspectu amittunt, qui ex nostro hæmisphærio Boreali in Australe navibus deferuntur. VIII. Figura Sphærica omnium perfectissima generaliter in omnibus corporibus illis magnis totius universi animadvertitur, eaque de causâ omnium dimensiones, & universus eorum calculus Mathematicus rotunditati, circulo, & sphære innititur, nec aliâ ratione Phænomena Astralia salvari possunt. IX. Si terra non esset rotunda & Sphærica, umbræ umbilici seu gnomonis, Sole in Equatore constituto, ubique pares essent, quas impares tunc temporis esse, experientia, & oculus testantur. X. Aqua eandem cum terrâ rotunditatem obtinet. 1. Omnes ipsius guttulae in parvos orbes glomerantur, ergo & ipsa aqua, quæ corpus homogeneum est. 2. Aquæ sphericam rotunditatem confirmant Observatio syderum, & Experientia Nautarum. 3. Convexitas Oceani talis est, ut ad litora affluens

Sphæricus.

Probatum.

Figura Sphærica.

Alia figura remouetur.

affluens deprimatur, nec limites suos egrediatur, hinc mare altius, & litus depressius cernitur, & qui ex litore in altum navigant, sensim litus ex oculis evanescens amittunt. De Globi terreni situ in totius universi Creati Machina duæ diversissimæ sunt Opiniones, utraque gravibus & ponderis magni rationibus fulcita. Quidam eum in ipso omnium Corporum Cæterorum medio immobilem locant, & centrum atque punctum totius universi constituunt. Illa verò circâ hunc Globum moveri dicunt motu duplici, universali nimirum, quo totius universi Moles in dexteram, ex Oriente versus Occidentem diurni & nocturni temporis, seu viginti quatuor horarum spatio circumferri conspiciuntur: Et Particulari, quo in sinistram contra universalem illum motum ab Occidente in Orientem, alia tardius alia velocius, quodque secundum suum proprium, & destinatum tempus circumducuntur. Alii Solem in mediâ totius universi Creati Machinâ ponentes ejusdem Centrum esse affirmant, ac terram Orbis Lunaris centrum extrâ Solem in aère non minus, ac planetam in suo Orbe, mobilem inter tres Planetas superiores, & inferiores mediam versari, & circâ Solem cum cæteris Planetis moveri & circumduci asserunt. Sphæram verò Stellarum Fixarum, Planetarum Orbes, & Terram inter eos mediam complectentes immobilem esse ajunt. De his Opinionibus duabus in Primâ hujus Operis Nostri Harmonici parte fusius agemus, ut & de ipsa proportionem Globi Terreni cum cæteris Corporibus, ac ipsa ejusdem magnitudine, quoad Diametrum, Semidiametrum, convexitatem & totum Corpus. Quomodo verò cum Terra in interioribus suis viscibus comparatur, & quo pacto internum ejus Corpus constitutum sit, sub Aulâ illâ Minerali & Plutonis sede superficie externæ contiguâ, haud facile dictum est, cum tenebræ & obscuritas ibi regnent, & nemo in abstrusa illa loca penetrare queat. Nonnulli Ignem in eum locum de truserunt, ac ideo sedem Inferno fecerunt, Diabolum patrem cum suo regno iis angustis includentes, quia nesciverunt quid Infernus sit, & quam latè ejus Regnum pateat. Alii ignem duplicem facientes Terrestrem puta, & Cœlestem, illum in partibus Terræ interioribus sedem habere ajunt, atque ideo Centralem, & gehennalem vocant. Cum Terra unum ex Elementis sit, etiam Ignis particeps, ipsi hospitium præbeat necesse est, quia omnia Elementa tam separata à se invicem non existunt, ut cætera in se non contineant, sed potius à potiore, & primas tenente denominantur. In Mineralium & Metallicarum venarum sede Ignem & calorem inveniri experientia ipsa testatur, & necessitas requirit, ob Mineralium & Metallorum necessariam maturitatem, quæ sine Igne, aut Ignis calore ipsis obtingere nequit. Unde autem Igneus hic calor in intimis terræ penetralibus ortum suum capiat, & an à Sole, ejusque perpetuo & assiduo circâ terram rotundam motu continuato, an à Planetis cæteris, an ex sphæ-

Terræ sit.

In medio universi.

Extra solem in medio Planetarum.

Quomodo Terra corpus internum se habeat.

Ignis in Terrâ secundum opinionem Vulgarium.

Unde hic Ignis.

râ Ignis, quam alii statuunt, an verò alio aliquo modo exoritur, à multis quæri solet. Secundum Platoniam doctrinam de compositione Corporum ex Elementis, à Creatore rerum omnium Ignis terræ est adjunctus pro basi seu fundamento, atque his postea alia Elementa suis vicinis, ut aër igni, aqua terræ, & vicissim aër aquæ est connexus, ut Circulus Elementorum ad perfectionem suam perveniret. Sententia hæc Platonica hic quoque in hoc grandi Corpore Terreno locum habere videtur, quod licet & ipsum pro Elemento habeatur, adeo simplex tamen & purum non existit, ut aërem, aquam & ignem sibi affinitatis jure juncta non recipiat. Inprimis autem ignem omnibus rebus creatis necessarium in additis Terræ adytis ipso Creationis initio Creator Terræ copulavit, ut ex horum duorum amico complexu & alia non ita amica sibi invicem reconciliarentur, & unâ ad Corporum Naturalium compositionem conspirarent. Nisi aqua & ignis Elementa sibi invicem inimicissima, tertio nempe aëri, cui summo necessitudinis vinculo juncta sunt, non obediunt, & ipsius reconciliationem non admittunt, nulla omnino Corporum ex Elementis compositio unquam fieri posset, sed vel ignis ab aqua penitus extingueretur, vel aqua ab igne in auras propelleretur, & in fumum redigeretur. Ignis eodem pacto aërem & terram admodum discordes mitigando & leniendo ad concordiam reducit, ne similitate ortâ se invicem aggrediantur, & conficiant. Idem aqua præstat, & vicissim terra in aqua & ignis dissidio. Ignis subterranei cum terra hospite suo familiaritatem stabilit Sol, i. e. auget, quæcunque etiam ratione fiat, licet non intimè, tamen quandantenus & mediâtè, cui cæteræ faces cœlestes, & astra scintillantia auxiliantur. Ac quævis actu ipsa cœlestia lumina terram circumcirca eo pacto non calefaciant, ut intima terræ viscera calore suo penetrent, virtualiter tamen & potentialiter in eam operantur non minori efficacia, cum potentialis calor fortis facile vel per se, vel actualis caloris adjumento in actum erumpat, ut Spiritus Vini demonstrat mox flammam corripiciens, abietes item facile flammam concipientes, æstus item Solis, funis motu incensus, calx viva, scœnum humidum angusto loco conclusum, fumus calidus, & alia ejusmodi, quæ vel per se, vel adversarii intervæntu incenduntur, & inflammantur. Quod si quis Solis & Planetarum potentialem calefactionem per tantum corporis objecti, densi & duri intervallum penetrantem in dubium vocare vellet; consideratione accuratâ examinet potestates & vires Lunæ hic apud nos Oceani, & fluviorum ipsi proximorum ebullitionem, & fluxus ac refluxus operantis, dum apud Antipodas versatur, & apud hos viceversa eandem operationem causantis, quando in nostro meridiano existit. Esse itaque focum in medio, vel Centro Terræ, aut propè illud, calori fovendo destinatum, rationis & experientie fundamento nititur. Hic ignis videtur esse Vulcanus, & Archæus

De Orind Platonica.

Elementa in concordiam rediguntur.

Sol & Astra subterraneo igni auxiliantur.

Potentialis calor in actum erumpens.

Lunæ vires.

Ignis subterraneus.

(o)